

PLAZMAFEREZ

Kan; eritrosit (alyuvar), lökosit (akyuvar), trombositler (kan pulcukları) ve plazma (kan sıvısı) olmak üzere dört ana bileşenden oluşur. Hasta ve sağlıklı kişiye intravenöz yol açılıp aferez cihazına bağlanarak bu dört ana bileşenin ayrıştırılması durumunda sağlıklı kişiye yapılan işleme; donör aferezi, hasta kişiye yapılan işleme; terapötik aferez işlemi denir. Sağlıklı kişiden toplanan bu dört ana bileşen ihtiyacı olan hastalara verilebilir. Hasta kişide ise çeşitli hematolojik, immunolojik ve nörolojik hastalıklar olmak üzere birçok hastalıkta ya esas tedavi yöntemi, ya da esas tedavi modelinin tamamlayıcısı olarak uygulanmaktadır.

Devamı Syf. 4'te

GAZİANTEP ÜNİVERSİTE HASTANESİ

HABER
BÜLTENİ

Yıl: 6 Sayı: 49 - Eylül 2020

Sürekli Yayın /www.gauhastaneleri.com/bulten

444 9858

DAHİLİ YOĞUN BAKIM

PANDEMİ SÜRECİNE GÜÇLÜ VE DONANIMLI BAŞLADIK

Elay, küresel salgın ilan edilen koronavirüs hakkında değerlendirmelerde bulunarak, yoğun bakım ünitesindeki işleyişten bahsetti ve "Ekip arkadaşlarımla, sevdiğim hocalarımla covid-19 olması, onları ziyaret etmek, tedavi süreçleri ile birebir ilgilenmek, beni duygusal anlamda oldukça zorladı. Onlar hastanede tedavi görürken, benim de onlarla beraber hastanede kalmam, eve gitmemem gerektiğini düşünüyordum" dedi.

Dr. Öğr. Üyesi Gülseren Elay
İç Hastalıkları Yoğun Bakım Bilim Dalı Başkanı

Bültenimizin bu ayki sayısında GAÜN Hastanesi İç Hastalıkları Yoğun Bakım Bilim Dalı Başkanı Dr. Öğretim Üyesi Gülseren Elay ile görüştük.

Devamı Syf. 3'te

MAKAM ŞOFÖRLÜĞÜ

Şiir Sanat ve Felsefe Köşesi

Makam şoförlüğü, anlık değişen stres ve buna karşılık soğukkanlılığı muhafaza etmenin yeridir. Makam şoförü bu sebeple, birden fazla şeye aynı anda dikkat edebilme yeteneğine sahip, kıvrak zekâli ve pratik olmalıdır. Bununla birlikte, bir kurumu temsil ettiği ve o kurumu idare eden en önemli ismin can güvenliğinin kendisine teslim edildiği bilinciyle hareket etmelidir.

Syf. 2'te

Prof. Dr. Murat Taner GÜLŞEN

EDİTÖRDEN

MEDENİYET ve ÖLÇÜTLERİ (Üçüncü Bölüm)

Medeniyet tek başına, ne giyim kuşam, ne sanayideki gelişmeler ve ne de teknolojiyle ölçülendirilebilir. Medeniyet, sanayi üretimiyle at başı yürüyen bir estetik anlayışına ek olarak, tarihin kadim dönemlerinden menşe alan ve kökü insanlık kadar eski, toplumsal dayanışma ve huzur içinde bir arada yaşamayı mihenk alıcı ve bunu sağlayıcı ne varsa, ona sıkı sıkıya bağlı kalan kurallar manzumesinden ibarettir. Toplumun geleceği ve refahının devamı için kendi koyduğu kurallara sınıksız tutunma ve uygulamada tolerans göstermeme halinde tezahür eden bir nizam şuuru.. Ve bu şuuru doğurduğu anlayışı, kültür ve sanatta derinleşip kalıcı eserler üretmek çevreye ve geleceğe taşıma azmi.. Çünkü ağaç kökleriyle yaşar, insan da..

Bünyesindeki değişik fikir ve inanışın yaşama hakkına saygı ve onları samimi olarak koruma prensibine sahip bir adalet anlayışı içerisinde, insanın kendi üzerindeki hâkimiyeti... Hatta yalnız insanın değil hayvanın da hakkını taahhüt altına almış bir hâkimiyet.. Bir memleketin medeni olup olmadığını anlayanın en pratik yolu, sokak hayvanlarına bakmaktır. Avlanma korkusu duymayan ve insanlardan kaçmayan sokak hayvanları, o yörenin ne derece medeni olduğunu bu davranışlarıyla mühürler..

Kurallara uyma ve sabırla yoğrulmuş disiplin, medeniyetin vazgeçilmez bir unsurudur. İnsanın efendisine atfedilen asil Arap atı meselesi bu konuya açıklık getirmede bire bir.. Arabistan yarımadasındaki bütün makbul at soylarından örnekler getirilip eğitime tabi tutuluyor. Eğitim de, sadece bir gong sesiyle atlara sıraya girmeyi öğretmekten ibaret.. Daha sonra uzun bir açlık yaşatılan atların önüne yem atılıp o muhteşem emir veriliyor: Gong'a vurun!. Atlardan pek azı başını yemden kaldırıp sıraya giriyor. İşte o sıraya giren atların başını mübarek eliyle okşayan insanlığın iftihar tablosu sayesinde, asil Arap atı soyunun başladığı söylenir. Yine disiplin, yine disiplin...

Medeniyetin şe'ni (gereği) ise farkına varmaktır. Bunu sağlayan öyle bir akıldır ki, aynı atmosfer altında, çevresiyle iletişimi hiç koparmamış ve olup biten hadiselerden çıkarım yaparak kendini sürekli kalibrasyona tâbi tutan bir akıl.. İşte bu aklın, eşya ve hadiselerden ekstrapolasyonla elde ettiği bilgi, bazen çok uzun sürede ve büyük masraflarla ulaşılmış bilgiye üstünlük arz eder. Bir biyoloğun memeli hayvanları tasnif ederken onca yıldır harcadığı çaba, bir köylünün "kulakları dışarıdaysa memeli olur, kulakları içerideyse memeli hayvan değildir" sözüyle bir anda berhava oluverir.

Medenî insan mütebessim olur ve selamlaşmayı hayatın mutadi (rutin) halinde görür. İnsanlar sözden ziyade, sözün bıraktığı tesir, eda ve ahenketin anlar. Batı dünyasında selamlaşma bir itiyat haline gelmiştir. Selamın iç derinliğinden bihaber olsa da, dış yüz kabartısıyla toplumsal güvenin tesisinde batıda selam, kıymet ölçüleri arasında ilk sıralarda yer alır. Her hüsnün asliyet ve membaı doğuda olduğu gibi selam ve onun tedaileri de yine doğudan.. Sahabe devrinin yıldız simaları, alışveriş yapmayacak olsa bile pazara, sırf selamlaşmak için gider ve önüne gelene Allahın selamını vererek, toplumsal bütünlüğün örgüleşmesini sağlardı. Selam verirken tokalaşma ve sarılma hareketlerini ise, her toplum kendi mazi ve geleneklerinin ışığında ele almalı ve batının kişisel mesafe (personal space) dediği yaklaşık 50 cm ile sınırlı alanın ihlalini, kendi iç dinamikleri ile hükme bağlamalıdır.

Netice itibarıyla, lahurî şalını asmak için duvara çaktığı mihni ucunu eğerek askı yapan anlayış nerede, üzeri motiflerle bezeli bir mermere, adeta can katarak askı yapan mikelanj ruhu nerede? İşte medeniyet budur.

Şiir Sanat ve Felsefe Köşesi

MAKAM ŞOFÖRLÜĞÜ

"Hiç kimse görmek istemeyen kadar kör değildir."
İbn-i Sina

Makam şoförlüğü, anlık değişen stres ve buna karşılık soğukkanlılığı muhafaza etmenin yeridir. Makam şoförü bu sebeple, birden fazla şeye aynı anda dikkat edebilme yeteneğine sahip, kıvrak zekâli ve pratik olmalıdır. Bununla birlikte, bir kurumu temsil ettiği ve o kurumu idare eden en önemli ismin can güvenliğinin kendisine teslim edildiği bilinciyle hareket etmelidir.

Bu meslek, sıradan bir araç sürücüsü olmaktan çok öte, o makamın birçok sorunuyla birebir ilgilidir. Yakın zamanda başlayan korona salgını ve bu süreçte yaşananlar, anlatmak istediğim şeylere örnek teşkil edebilir. Neredeyse 6 aydır tüm dünyada ve ülkemizde devam eden pandemi sürecinde, Başhekimlik olarak çok zorlu bir süreç yaşadık ve hala yaşıyoruz. Bu sürecin başlarında, hastanemizde o zamanlar yapılmayan sürüntü testleri için halk sağlığı laboratuvarından çubukları getirmek, alınan numuneleri tekrar götürmek ve tüm bu yapılanların kayıtlarını tutmak, bir makam şoförü olarak bana aitti. Covid-19 hastalığı yeni tanınmaya başladığından, herkes ondan bucağın bucağı kaçıyor ve ismini bile duymaktan irkiliyordu. Bu dönemde biz, makam arabasına binip bir yandan virüs dolu numuneleri yerlerine ulaştırıyor ve bir yandan da daha önce hastalığı geçirip antikor geliştiren vatandaşları, plazma bağışı yapmaları için evlerinden alıyorduk. Bütün bu işleri yaparken; saat, mesai, tatil ve dinlenme gibi kavramları da yok sayıyor, işimizi severek yapma hedefe kilitleniyorduk. Bedenen yoruluyor ancak ruhen rahatlıyorduk. Konfüçyüs'ün bir sözü var: "Sevdiğiniz işi yaparsanız, bir gün bile çalışmış sayılmazsınız".

Meslek sırlarından biri de, vaktini verimli kullanmasını bilmektir. Yöneticinin kurum dışındaki iş listesi, aynı zamanda şoförün de iş listesidir. Her zaman sürprizlere açık olmakla birlikte o gün yapılacakları peşinen bilmek, işlerin sıraya konulmasını, dolayısıyla düzenli yapılmasını sağlar. Bu doğrultuda bir çalışma temposu da, başarıyı şüphesiz yanında getirecektir.

Makam şoförü, yeri gelir sanal zekâ gibi bir telefon rehberi, yeri gelir bir sır kâtiibi olur ve yeri gelir bir koruma muhafızına dönüşür. Yöneticinin işini kolaylaştırmak için hep yollar arar. Bu sebeple, haftanın her günü 24 saat göreve hazır bekler. Arabası her zaman bakımlı ve temiz olmak mecburiyetindedir. Çünkü hangi konuda görevlendirileceği ve hangi misafiri karşılayacağı bazen sürpriz olabilmektedir.

Mesleğin en büyük özelliklerinden biri de, aracın içinde hangi konuşmaya şahit olunursa olunsun, dışarıya nem vermemek ve en önemlisi gözükme bir meseleyi dahi kimseyle paylaşmamayı düstur edinmektir.

Bütün bu saydıklarımız içerisinde en önemli şart, yapılan işi sevmek ve ona değer vermektir. Bu sayede bir yandan başarı gelirken, öte yandan yapılan işin hazzı hissedilecektir. Görevimi seviyorum ve Başhekimlik çatısı altında çalışmayı bir gurur olarak görüyorum.

İlhan KARATAŞ
Başhekimlik Makam Şoförü

Öğretim Üyelerine Özel Muayene Olabilirsiniz
Randevu için

0342 360 9500 (Direk Hat)
0342 360 6060 (Dahili: 76800)
www.gauhastaneleri.com

PANDEMİ SÜRECİNE GÜÇLÜ VE DONANIMLI BAŞLADIK

Dr. Öğretim Üyesi Gülseren Elay ile gerçekleştirdiğimiz röportaj...

Öncelikle kendinizden bahsedermisiniz?

31 Ekim 1975 Siirt doğumluyum. İlkokul, ortaokul ve lise eğitimimi Mersin ilinin Anamur ilçesinde tamamladım. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesini 2002 yılında bitirdim. Erciyes Üniversitesi İç Hastalıkları Uzmanlığını 2012 yılında, Erciyes Üniversitesi Yoğun Bakım Yan Dal Uzmanlığını ise 2015 yılında bitirdim. Gaziantep Üniversitesi İç Hastalıkları Yoğun Bakım Ünitesi'nde Dr. Öğretim Üyesi olarak 2019 yılında göreve başladım.

Bu günlerde herkes küresel salgın olarak ilan edilen koronavirüs hakkında konuşuyor. Hastalığın başından bu yana yoğun bakım ünitesinde görev yapıyorsunuz. Bu süreçten bahsedermisiniz?

Sürecin başında ilk olarak; Sağlık Bakanlığı'nın yayınladığı algoritmaları içeren ve Covid-19 rehberinden hazırladığımız yazılı "GAÜN Covid-19" eylem planını oluşturduk. Eylem planımızı; verdiğimiz eğitimde tüm ekibimiz ile paylaştık ve ekip içinde iş bölümleri oluşturduk. Malzeme temini, personel takviyesi konusunda gerek yönetimden ve gerekse anabilim dalı başkanımızdan ciddi destek gördük. Acil servis hocalarımız ile sürekli temas içindeydik. Beraber acil-yoğun bakım covid-19 yönetimi ile kitap bölümü de yazdık. Bu nedenle sürece güçlü ve donanımlı başladık. İlk iki ay 28 yatak ile hizmet verdik. Şu an 16 yatak ile hizmet vermekteyiz.

GAÜN Hastanesi koronavirüs yoğun bakım ünitesindeki işleyişten bahsedermisiniz? Yoğun bakımda tedavi gören koronavirüs hastalarına nasıl bir tedavi uygulanıyor? Kaç kişilik bir ekiple çalışıyorsunuz?

Bu süreci belli bir standarta oturtmayı hedefledik. Çalışan kişilerin değişmesi klinikteki uygulamaları etkilememeliydi. Bu amaçla checklist (Kontrol listeleri) oluşturduk. Tüm uygulamalarımız, Sağlık Bakanlığı'nın yayınladığı güncel algoritmaya ve yoğun bakım literatürüne uygun şekilde yapılmaktaydı. Kliniğimizde aynı zamanda alt hastalıkları tedavi etmekteyiz. İç hastalıkları asistanımız ile beraber

güncel rehberleri içeren "GAÜN Yoğun Bakım - Covid Cep Kitabı" yazdık, bitirme aşamasındayız. Amacımız, uygulamalarımızı sistemleştirmek ve bilimsel tabana oturtmak. Çalışma ekibim; 10'u gündüz 2'si gece görev yapmak üzere 12 iç hastalıkları asistanı, 1'i sorumlu olmak üzere 35 hemşire, 15 hasta bakıcı, 1 sekreter, toplam 63 kişiden oluşmaktadır.

Pandemi sürecinde kişisel olarak üstlendiğiniz görevler nelerdir?

Üstlendiğim görevler; hasta kabul, tedavi ve transport sırasında enfeksiyon kurallarına uyumun kontrolü, mevcut algoritma ve checklist'lerin uygulanmasını sağlama ve kontrol etme, malzeme ihtiyacını erken tespit etme, cihazlarla ilgili gelişebilecek sorunları tespit etme, hasta yatış ve çıkış kararı verme, covid-19 hastalar negatifleşince yoğun bakımdan drenajı sağlama, hasta yakınlarının görüşme talepleri olması durumunda hasta yakınlarıyla görüşme, yönetimin, pandemi kurulunun ve bölümün uygun gördüğü toplantılara katılma şeklindedir.

Gündelik hayatınızda ne gibi değişimler oldu? Bu süreç kişisel olarak sizi zorlayan bir süreç mi?

İlk birkaç ay yoğun bakım ekibi olarak, hafta içi geç saatlere kadar, hafta sonları ise normal mesaiyeymiş gibi hastanede iddik. Bende, sorumlu hemşiremizde, iç hastalıkları asistanlarımızda ve birçok diğer ekip arkadaşımızda mesai saati endişesi bulunmamaktadır. Mesai bitse bile işimiz bitmeden hastaneden ayrılmıyoruz. Evde de sürekli hastane ile özverili bir şekilde görüşme halindeyiz. Bununla birlikte bu süreç sadece beni değil, tüm ekip arkadaşlarımı oldukça zorlamıştır.

Çalıştığınız birimde şu süreçte sizi en çok zorlayan an ne oldu? Unutmadığınız bir anınız var mı?

Ekip arkadaşlarımın, sevdiğim hocalarımın covid-19 olması, onları ziyaret etmek, tedavi süreçleri ile birebir ilgilenmek, beni duygusal anlamda oldukça zorladı. Onlar hastanede tedavi görürken, benim de onlarla beraber hastanede kalmam, eve gitmem gerektiğini düşünüyordum. Sürecin başından bu yana, solid kanser, lösemi, lenfoma, multiple skleroz, guşlan barre,

Dr. Öğr. Üyesi Gülseren Elay
İç Hastalıkları Yoğun Bakım Bilim Dalı Başkanı

romatoid artrit tanılı olan hastalar yanında; gebe, böbrek nakli nakil yapılmış covid-19 (+) hastaları da ünitemizde tedavi ettik. Mortalitesi yüksek grup olan bu hastaların çok büyük bir kısmını yoğun bakımdan servise çıkartabildik. Hastalarımızın yoğun bakımdan çıkarken bana ve ekibimize gösterdiği sevgi gösterilerini, minik jestlerini ve en önemlisi dualarını hiçbirimiz unutmayız. Hemen hemen her hastamızın bizde bir anısı mevcut.

Koronavirüs ile mücadelede ön sahalarda yer alıyorsunuz. Gaziantep'in salgınla ilgili şu anki durumunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Geleneksel alışkanlıklardan vazgeçmenin zorluğu, kalabalık aile yapısı, sosyal mesafenin korunmaması, Gaziantep'te kontrolün zor olmasında en önemli sebep olduğunu düşünüyorum.

Ülkemizde ve dünyada salgınla ilgili yapılan çalışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Pandemi sürecinden ne zaman çıkabiliriz?

Kliniğimizde, bizler de bu süreçte SARS-Cov-2 ile ilgili bilimsel yayın başlattık. İki moleküler yolak çalışmasını tamamladık ve makaleye özkme aşamasındayız. Biri uluslararası, ikisi ulusal çok merkezli üç çalışmamız devam etmekte. Diğer merkezlerin çalışmalarını da yakın takip ediyorum, oldukça başarılı buluyorum. Süreç bana göre minimum bir yıl daha sürecektir.

Koronavirüsle mücadelede ön sahalarda yer alan bir hekim olarak insanlara tavsiyeleriniz nelerdir?

El hijyenini önemsemelerini, sosyal mesafeyi korumalarını, sağlıklı beslenmelerini, başka hastalıkları varsa hekimlerine başvurmadan tedavilerini kesmemelerini, bulgularının olması durumunda mutlaka sağlık kuruluşuna başvurmalarını, bunların dışında gereksiz panik yapmamalarını öneririm.

Röportaj/Fotoğraf: Elif EMİROĞLU

AYIN İNCİSİ

Herkes bir konuda benimle aynı görüşü paylaşıyorsa, şüphe etmeye başlarım.

Oscar Wilde

HALK SAĞLIĞI MESAJI

Korku ve endişe, vücut direncini düşürerek korona virüsünün yayılmasına sebep olabilir.

FIKRA

Lokanta sahibi Temel'i bir kaşığı cebine atarken yakalar. Kaşığı cebine neden attığını sorduğunda ise Temel'den aldığı cevap şöyle olur:
-Doktor reçete yazdı, her yemekten sonra bi kaşuk al diye... :)

PLAZMAFEREZ

Kan; eritrosit (alyuvar), lökosit (akyuvar), trombositler (kan pulcukları) ve plazma (kan sıvısı) olmak üzere dört ana bileşenden oluşur. Hasta ve sağlıklı kişiye intravenöz yol açılıp aferez cihazına bağlanarak bu dört ana bileşenin ayrıştırılması durumunda sağlıklı kişiye yapılan işleme; donör aferezi, hasta kişiye yapılan işleme; terapötik aferez işlemi denir. Sağlıklı kişiden toplanan bu dört ana bileşen ihtiyacı olan hastalara verilebilir. Hasta kişide ise çeşitli hematolojik, immunolojik ve nörolojik hastalıklar olmak üzere birçok hastalıkta ya esas tedavi yöntemi, ya da esas tedavi modelinin tamamlayıcısı olarak uygulanmaktadır.

Antikoagülan (pıhtılaşma engelleyen) madde eklenen; dinlendirilerek veya santrifüj edilerek çöktürülen kan hücrelerinin üzerinde kalarak ayrıştırılan plazmanın ana görevi besin, atık ürünler, antikorlar, pıhtılaşma proteinleri, hormonlar , vücudun sıvı dengesini korumaya yardımcı proteinler ve kan hücrelerini taşımaktır.

Plazmaferез; kanın tıbbi bir cihazdan geçirilmek sureti ile çeşitli hastalıkların patogeneğinde rol oynayan plazma bileşenlerinin uzaklaştırıldığı ve yerine kolloid solüsyonu (örn, albumin ve/veya plazma) gibi değişim sıvısı ya da kristalloid/kolloid solüsyonu birleşiminin verildiği, patolojik sürecin organizmaya verdiği zararın azaltılması veya bu zararın bir ölçüye kadar geri döndürülmesini amaçlayan terapötik bir işlemdir.

Plazmaferез başta hematolojik , immunolojik ve nörolojik hastalıkların tedavisinde ya temel tedavi ya da var olan tedavilere yardımcı tedavi olarak kullanılmaktadır. Hematolojik hastalıklar içinde Trombotik Trombositopenik Purpura ve paraproteinemiler ile ilişkili klinik sendromların tedavisinde etkisi yüksektir. Özellikle TTP'de hayat kurtarıcı olmaktadır. Nörolojik hastalıklar içinde ise Guillian-Barre sendromu, Myastenia gravis hastalarının tedavisinde kullanılır. İmmunolojik hastalıklar içinde ise Wegener granülomatozu, Good-pasture sendromu, renal transplantasyonda rejeksiyonu önleme de kullanılır.

Şu anda tüm dünyada pandemi oluşturan ve yüz binlerce insanın ölümüne neden olan Covid-19 salgını sırasında hastalığı geçiren gönüllü vericilerden toplanan immün plazmanın bu enfeksiyonu ağır geçiren kişilere verilmesi bir tedavi şekli olarak kullanılmaktadır. Özellikle toplanan plazmaların patojen inaktivasyonu yapılarak verilmesi transfüzyon güvenliği açısından en üst seviyededir.

2010 yılında kurulan Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi Aferez Merkezinde 19 farklı aferez işlemi yapılmakta ve 2019 yılı resmi verilerine göre 394 hastaya 2440 aferez işlemi (~6,2 işlem/hasta) uygulanmıştır. Pandemi sürecinde 09.08.2020 itibarıyla 34 gönüllü vericiden 39 işlem ile 114 immün plazma toplanmış, 2 ünitesine patojen inaktivasyonu yapılan 114 plazmanın tamamı hastalara verilmesi sağlanmış ve süreç devam etmektedir.

Prof. Dr. Vahap Okan
Hematoloji Bilim Dalı Öğretim Üyesi

Gaziantep Üniversitesi
Şahinbey Araştırma ve
Uygulama Hastanesi Adına

Sahibi
Prof. Dr. Suat ZENGİN
Başhekim

Editör
Prof. Dr. Murat Taner GÜLŞEN

Yayın Kurulu
Prof. Dr. Murat Taner GÜLŞEN
Yılmaz Murat ÇAYCI

Başın Yayın Sorumlusu
Elif EMİROĞLU

Grafik Tasarım & Mizanpaj
Grafiker Gamze ÖZTÜRK

Fotoğraf
Elif EMİROĞLU

Baskı
Gaün Matbaa ve Basım İşleri Müdürlüğü

Adres
Gaziantep Üniversitesi Şahinbey Araştırma ve Uygulama
Hastanesi Üniversite Bulvarı 27310 Şehitkamil/GAZİANTEP

İletişim
Telefon: 0342 360 6060 - 76023 - Faks: 0342 360 57 46

Facebook: gaunhastaneleri E-Mail: hdergi@gantep.edu.tr
Twitter: gaunhastanesi gaunhdergi@gmail.com